

MƏKTƏB VƏ PEDAQOJİ FİKİR TARİXİ
HISTORY OF SCHOOL AND PEDAGOGICAL THOUGHT
ИСТОРИЯ ШКОЛЫ И ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ МЫСЛИ

UOT 37.01:371.13:373.

Günel Əmirxan qızı Əmirxanzadə

Bakı Dövlət Universitetinin fəlsəfə doktoru proqramı üzrə doktorantı

<https://orcid.org/0009-0005-6253-6753>

E-mail: gunel.amirxanzade@gmail.com

[https://doi.org/10.69682/arti.2026.93\(5\).141-145](https://doi.org/10.69682/arti.2026.93(5).141-145)

KİTABİ-DƏDƏ QORQUD DASTANINDA LƏYAQƏT TƏRBIYƏSİ MƏSƏLƏLƏRİ

Gunel Amirkhan Amirkhanzadeh

doctorial student in the program of doctor of philosophy at Baku State University

**ISSUES OF UPBRINGING OF DIGNITY IN THE EPIC
OF DEDE GORGUD**

Гюнель Амирхан гызы Амирханзаде

докторант по программе доктора философии

Бакинского Государственного Университета

ВОПРОСЫ ВОСПИТАНИЯ ДОСТОИНСТВА В ЭПОСЕ ДЕДЕ ГОРГУД

Xülasə. Məqalə bütün dövrlərdə aktual olan bir məsələyə həsr olunmuşdur. Kütləvi informasiya vasitələrinin böyüyən nəslin şüuruna daxil olduğu bir dövrdə ləyaqət tərbiyəsi gündəmə gəlir. Kor-koranə sosial şəbəkələrin göstərdiyi məsələlərə böyüyən nəslin aludəçiliyi problemin aktuallığını göstərir. Azərbaycan xalqının etno pedaqogikasında Kitabı-Dədə Qorqud xüsusi yer tutur. Dastanda istər qadın istərsə də kişi obrazları vasitəsi ilə ləyaqət tərbiyəsi izah olunur. Həmçinin bu sahədə tədqiqat aparan alimlərin fikirləri öyrənilmiş və onlardan iqtibaslar gətirilmişdir. Məqalədə Kitabı-Dədə Qorqud dastanında əks olunan ləyaqət tərbiyəsinin böyüyən nəslin formalaşmasına təsiri əks olunmuşdur.

Açar sözlər: Dədə Qorqud, dastan, etnopedaqogika, ləyaqət, tərbiyə, Aşıq Qərib, Qazan xan

Abstract. The article addresses an issue that has remained relevant throughout all eras. In the modern age, where mass media has deeply influenced the consciousness of the younger generation, fostering a sense of dignity comes to the forefront. The blind dependence of the younger generation on issues raised by social networks highlights the urgency of this problem. The Book of Dede Gorgud holds a special place in the ethnopädagogy of the Azerbaijani people. The epic explains the upbringing of dignity through the characters of both women and men. The article also examines the views of scholars conducting research in this area and provides relevant quotations. It explores the impact of fostering dignity, as reflected in The Book of Dede Gorgud, on shaping the younger generation.

Keywords: Dede Gorgud, ethnopädagogy, dignity, upbringing, Ashik Garib, Kazan Khan

Аннотация. Статья посвящена вопросу, актуальному во все эпохи. В период, когда средства массовой информации прочно вошли в сознание подрастающего поколения, на передний план выходит воспитание достоинства. Слепая зависимость подрастающего поколения от проблем, поднимаемых социальными сетями, свидетельствует об актуальности проблемы. «Китаби-Деде Горгуд» занимает особое место в этнопедагогике азербайджанского народа. Эпос объясняет воспитание достоинства через характеры как женщин, так и мужчин. В статье также были изучены мнения ученых, проводящих исследования в этой области, и приведены цитаты. В статье рассматривается влияние воспитания достоинства, отраженного в эпосе «Китаби-Деде Горгуд», на формирование подрастающего поколения.

Ключевые слова: Деде Горгуд, этнопедагогика, достоинство, воспитание, Ашиг Гериб, Газан хан

Etnopedaqogikanın öyrəndiyi mühüm məsələlərdən biri dastanlardır. Dastanlar məzmun və məna etibarı ilə rəngarəng və geniş şaxəlidir. Dastanın əsas surətlərindən Dədə Qorqud geniş mənalı məzmunla malik surətdir. Professor M.H. Təhmasib yazırdı ki: "...Biz belə bir şəxsiyyət, yaxud surətlərdə, eləcə də onlar haqqında olan rəvayət və əfsanələrdə sənətin qədim mərəsimlərlə, ayinlərlə, kurtlara, hətta çox qədim təfəkkürlə bağlılığının bəzən aydın izlərini, bəzən unudulmaq üzrə olan əlamətlərini, bəzən də solmuş rənglərini, boylarını görürük. Dədə Qorqud, bizcə geniş mənalı, geniş məzmunlu, bir sənətkar surətidir. (5. s.30). Məhz bu xüsusiyyətləri baxımdan türk dili xalqlar arasında Dədə Qorqud haqda maraq yaradan əfsanələr yaranmışdır. Bu əfsanələrin hər birində ləyaqət tərbiyəni ifadə edən fikirlər öz əksini tapmışdır.

Alman səyyahı Adam Olcarı əsasən Xalqlardan eşitdiyi məlumatda yazırdı ki, "... Qocan Qazan evini yağmalatsa, halalını (xanımım-ç.ə) əlinə alır, dışara çıxardı, ondan yağma edərtilər." Buradan belə qənaətə gəlmək olur ki, Qazan xan var-dövlətini bir növ camaata paylayır." "... xanımını götürüb evdən çıxır, ondan nə qalırsa yığıb aparırlar." Buradan belə fikir gündəmə gəlir ki, oğuz eli üçün ləyaqət, namus hər şeydən üstündür. (6 s.306) ləyaqət geniş anlayış olduğu üçün onun çalarları da dərin və ətraflıdır. "Salur Qazanın evinin yağmalanması" boyunda Qazan xanın çobanı düşmənin 600 nəfər qoşununa qarşı dayanır, sapanı ilə düşməni bir-birinə qatır. Dastanda Qaraca çoban yalnız igidliyi, qocalığı ilə seçilmir, o eyni zamanda Qazan xana sədaqətlə qulluq etməsində, onun şərəf və ləyaqətini qorumasında hünərinə görə qəhrəman səviyyəsində görünür. Qazan xanın evinin, xanımının, oğlu Uruzun azad edilməsində Qaraca Çobanın rolu çoxdur. Əsərdə verilən Qaraca Çobanla Qazan xanın fikri ləyaqət, sədaqətlik, igidlik simvolu kimi səciyyələndirilə bilər. Epizoda nəzər salaq: Qazan xan Qaraca Çobandan soruşur: Sən hara gedirsən? Qaraca Çoban cavab verir: "Ağam Qazan, düşmənlə döyüşə gedirəm. Qazan xan yenə də soruşur ki, sən hara gedirsən: "Ağam Qazan, sən evin almağa gedirsən, mən dəxi qarındaşım qanın almağa gedirəm." Əslində Qaraca Çoban Qazan xana yad adamdır. Onun çobanıdır. Lakin onun sədaqətliyi, ləyaqəti, şərəf və namusu Qazan xanın ətrafına gətirilir, onun sanki doğma yaxın adamı sə-

viyyəsində görünür. Tariximizdən süzülüb gələn belə qəhrəman surətlər öyrənilməsini zəruri edən amillərə çevrilmişdir. Böyüyən nəsillər məhz belə ləyaqətli, təmkinli igidlər sayəsində tərbiyəvi imkanlara yiyələnirlər. Formalaşan gənclərin ləyaqət tərbiyəsində Dədə Qorqud boylarının hər birinin özünəməxsus rolu vardır. Əsərdə qadına sədaqət, ailəyə məhəbbət, onların qorunması ön sırada dayanır. Əslində əsərdə heç bir qadın, örtülü çadrada, örpəkdə görünmür. Bu ləyaqət onların davranışında ailəyə sədaqətində özünü təzahür etdirir. Qarşılıqlı istək və məhəbbət əsasında qurulan ailələrdə qadın və kişilər ailəni idarə edirlər. Əsərdə məcburi evlilik görünmür, ailə qurmaqda onlar sərbəstdir. Qadın həyat yoldaşı olmadan özünü xoşbəxt hiss etmir, onsuz yaşamağı özünə rəva bilmir. "Dəli Domrul" boyunda həyat yoldaşının öləcəyini bilən Dəli Domrulun qadını onsuz yaşamağın mənasını görmür. O deyir:

... Göz açıb gördüyüm,
Könül verib sevdiyim
Qoç igidim, şah igidim!
Qarşı yatan qara dağları
Səndən sonra mən neylərəm?
Yaylar olsam, mənim gözümlə olsun
Soyuq-soyuq suların
İçər olsam, mənim qanımla olsun

Dastanda qadın isməti, namusu ön planda görünür, qadın ləyaqətinin ailəcə rolu aydın olur. Dastandan qadınların ailədə yeri, onların gördüyü işləri, əməlləri ləyaqət tərbiyəsinə işarədir. Dədə Qorqudun dili ilə qadınlara verilən dəyər özünü göstərir:

"... Qapılar dörd dürlüdür:
Birisi saldrun soydur.
Birisi dolduran toydur,
Birisi evin dayağıdır
Birisi necə söyləsən, bayağıdır.

Kitabi-Dədə Qorqud dastanında qadınlar əhdinə, sözünə vəfadardır. Onlar istədiklərinin yolunu gözləyir, yalnız müəyyən təsir və qanunlara görə bu əhdi pozmağa razı olurlar. Lakin yenə də öz sevdiklərini unutmur, onlara sədaqətlərini sözləri ilə ifadə edirlər. "Kitabi-Dədə Qorqud" dastanında qadınların sədaqətlik, ləyaqətlik rəmzi olduğunu ümumiləşdirdikdə, məhəbbət dastanlarımızdan olan "Aşıq Qərib" dəki Şahsənəmi bu problemdən kənarda görmək olmur. "Kitabi-Dədə Qorqud" da verilən Banu-

çiçək ləyaqəti, sədaqəti, olan “ Aşıq Qərib” də olan Şahsənəmlə çox cəhətdən üst-üstə düşür.

Bu isə onu deməyə əsas verir ki, xalq dastanları tərbiyəvi çalarlarla zəngin və mənalıdır. Dastanda valideyn övlad münasibəti də ləyaqət tərbiyəsi baxımından diqqət cəlb edir. Belə ki, valideynin övlad qayğısına qalması, onların boya-başa çatmasına diqqət və maraq göstərməsi, onlara düzgün yol göstərmələri də valideyn ləyaqəti ilə uzlaşır. İstər “Bamsı Beyrək” boyunda, istərsə də “Aşıq Qərib” dastanında övladlarını itirən valideynlərin ağlamaqdan kor olmaları göstərilir. Hər iki dastandan görmək olur ki, övladlarının sağ olmasını eşidən ana və atanın gözləri açılır. “Kitabi- Qorqud”da Beyrəyin gəlməsi xəbərini eşidən atanın gözləri açılır. Dastandan oxuyuruq: “ ... Bu məhəldə bəylər və xanlar Beyrəyi babasına gətirdilər. Qazan bəy aydır:

– Muştuluq, Baybura bəy, oğlun gəldi.

Baybura bəy aydır:

– Oğlum olduğunu ondan biləyim ki, sırça barmağını qanatsın, qanını dəsmalına dürtsün, gözümə sürəyim. Açılacaq olursa oğlum Beyrəkdir. Çünki ağlanmaqdan gözləri görməz olmuşdu.

“Aşıq Qərib” dastanında isə ağlamaqdan kor olan ananın gözlərinin açılması, belə mənalandırılır:

–“... Qərib gözlərini açıb gördü Tiflisdədir. atının atının boynunu qucaqlayıb dedi:

– Sənə fəda olum mən desəm bu tezlikdə Hələbdən buraya gəlmişəm, heç kəs inanmaz. Bəs onları necə inandırım?

Atlı dedi:

– Atımın ayağının altından bir ovuc torpaq götür, ağlamaqdan kor olmuş ananın gözlərinə sür, sağalsın, onda hamı inanar. Qərib onun atının ayağının altından bir ovuc torpaq götürüb qəddini düzəldəndə gördü ki, atlı qeyb olub. (3 s.312) Qərib kor olmuş anasının gözlərinə Xızırın atının ayağının altından götürdüyü torpağı çəkib onu sağaldı. Dastanı bir-birinə oxşarlıq baxımından yaxınlaşdıran cəhətlərindən biri də hər iki əsərin qəhrəmanı toy günündə gəlib çıxır, digər tərəfdən hər iki qəhrəmanın ölməsi xəbərini gətirən, onları inandırmaq üçün qanlı köynəyini göstərməyi vacib bilir. Dastanda göstərildiyi kimi onların- Aşıq Qəribin və Bamsı Beyrəyin köynəkləri sevgililəri tərəfindən

toxunmuşdur. Bununla bərabər, bu qəhrəmanların ailəsi bəzircəhərlər tərəfindən xəbər ala bilər. Nəhayət, hər iki dastanın qəhrəmanlarının valideynlərinin gözləri ağlamaqdan kor olur və müəyyən təsirdən sağala bilər. Dastanın hər iki qəhrəmanı sayılan Bamsı Beyrək və Aşıq Qərib səfərdən vətənlərinə dönərkən ilk öncə bacıları ilə qarşılaşırlar. Belə müqayisənin özündə də ləyaqət tərbiyəsi özünü göstərə bilər. Belə ki, bacıya, valideynə, böyüyə hörmət, onlara müraciət, ilk öncə əllərindən öpmək onlara sayğı və diqqətin göstəricisidir. Bunlar da özlüyündə ləyaqət tərbiyəsinin təzahür formalarından biridir.

“Kitabi-Dədə Qorqud” dastanında Qazan bəyin oğlu Uruzun dustaq olduğu boyda da ləyaqət tərbiyəsi dəyəri özünü qabarıq şəkildə göstərir. Boyda Qazan xanın xatunu Burla xanım Qazanın köməyinə birinci yetir. Qazan xanın yaralanan gözünün üstündən qan axıb gözüne dolur. Burla xatun bunu görüb “Çal qılınıcını Qazan, gəlmişəm,”- deyir. O həyat yoldaşının həm silahdaşı, həm arxa köməyi, həm də ləyaqətli dostudur. Qadınlar hünər sahibi, sədaqətli yoldaş, ləyaqətli geyim və davranışa malikdirlər. Qadın öz həyat yoldaşına müraciətlə deyir:

Başım baxtı

Evim taxtı

Xan babamın göyğüsü,

Qadın anamın sevgisi,

Atam, anam verdiyi,

Göz açiban gördüyüm,

Könül verib sevdiiyim, (5 s.24)

Buradan aydın olur ki, ailə möhkəm bünövrə üzərində qurulmuş, sarsılmaz sönməz məhəbbətə əsaslanmışdır. Dastanda qadına güvən, inam, hörmət, etibar mühüm yer tutur. “ Dirsə xan oğlu Buğac” boyunda paxıl və hiyləgər insanların sözünə inanan Dirsə xan ovda öz oğlunu yaralayır. Ağır yaralanan Buğacı ana südü, dağ çiçəyi sağaldı. Dastanda oxuyuruq Buğac anasına deyir: ...Ana, ağlama gəl, mənə bu yaradan ölüm yoxdur. Dağ çiçəyi, ana südü məlhəmdir. Beləliklə qırx incəbelli qız yayıldı, dağ çiçəyi yığdılar. Ana südü ilə qarışdırıb Buğacın yarasına çəktilər. Buğac anasının səsi ilə gözlərini açdı. Əsərdən də görünür ki, ana məhəbbəti əvəzsizdir, bununla bərabər ərə ehtiram, istək, sevgi də hədsizdir. Bu boyda da qadınların qəhrəmanlığı ilə yanaşı, onların səbri, dözümlü, ailəcanlılığı, ləyaqətli davranışı da aydın görünür. Buğacın anası düşmənin bir gün ifşa olunacağını

başə düşür, səbrlə onu gözləyir. Xatunun düşüncələri çin olur. Dirsə xan əsir düşüb qəbiləyə aparılır. Bunu bilən Dirsə xanın xatunu oğluna xəbər edir. Oğul dostlarının köməyi ilə atasını ölümdən qurtarır. Ata-oğul bir-biri ilə görüşürlər. Göründüyü kimi, səbr, dözümlü sayəsində məqsədə nail olunur. Buğac atasının onu yaralamasından asılı olmayaraq ata sevgisini əziz tutur, onu düşmən əlindən qurtarır. Bütün bunlar qadın, ana, övlad ləyaqətinin ifadə formalarındandır.

Mərdlik, qətiyyətlilik, mübarizlik və s. mənəvi-əxlaqi dəyərlər oğuz ellərinin ən ulu şöhrəti sayılmışdır. Oğuz cavanları ləyaqətləri əsasında güc qüvvə toplayır, hadisələri qarşılaşmağa hazır olurlar. Azərbaycan xalqının mənəviyyatından irəli gələn ləyaqət oğuz elinin qəhrəmanlarına xas olan amillərdəndir. Onlar öz ata yurdunun torpağını, onun sərvətlərini, elini-obasını, insanlarını qorumaq üzərində köklənmişlər. Dastanın əsas qəhrəmanlarından olan Qazan xandan başqa, onun ətrafına toplanmış oğuz elinin adlı-sanlı igidləri öz ləyaqət və davranışları ilə fərqlənmişlər. Dar gündə ağaları Qazanın dadına, köməyinə çatan, acığı tutanda qara daşı kül eləyən Qaragünə, dəmir qapı Dərbənddəki dəmir qapını alan, altmış tutamlıq böyük nizəsinin ucunda igidləri qışqırdan, Qazan kimi pəhləvan bir savaşda üç dəfə atından yıxan Qıyan Səlcuq oğlu Dəli Dondaz, gedib Bayandır xanın düşməni icazəsiz basan, altmış min kafirə qan susduran Qəflət qoca oğlu Şir Şəmsəddin, əfsanəvi gücü ilə Rumda, Şamda məşhur olan Dəli Domrul, Parasarın Bayburd hasarından sıçrayıb aşan Qalın Oğuz igidi boz ayqırlı Beyrək, çaya baxsa qılınca çalan, çal qaranquş ödəmli Qazılıq qoca oğlu Yeynək və s. hərəsi bir elin dayağı olan, sözündə, əhdində düz olan sədaqətli bəhədiirlərdir. Bu igidlərin səciyyəvi cəhətlərini bir-bir nəzərdən keçirsək görərik ki, onların hamısı mahir at çapan, nizə oynadan, sözündə sədaqətli olan, böyüyə, yaşlılara, hörmət etməyi bacaran, nəzakətli pəhləvanlardır. Baybörənin oğlu Bamsı Beyrək boyunda diqqəti cəlb edən əsas məsələ Yalınçıqın toy münasibətilə oba igidlərinin şənliyi zamanı igidlərin at çapma yarışlarına çıxmalarıdır. Onu da qeyd edək ki, dastanda “at kultu” xüsusi maraq doğurur. Atlar burada öz adları ilə tanınan canlı personajlardır. At qəhrəmanın sadıq yoldaşı, etibarlı dostu və əsas zərbə qüvvəsidir. Təsədüf deyildir ki, igidlərin bu cür yarışa çıxmaları, hər növ vuruşa hazırlıq,

müəyyən şənliklərdə əhval-ruhiyyənin yüksəlməsi, onların öz qüvvə və bacarıqlarını nümayiş etdirmələri ilə bağlıdır. Yüksək bəşəri duyğular, zəngin mənəvi sərvətlərlə seçilən namus, qeyrət, dönməz əqidə carçısı olan “Kitabi- Dədə Qorqud” dastanında ləyaqət tərbiyəsi ilə bağlı dolğun sifətlər və obrazlar çoxdur. Mənəvi ucalığa, yüksək amala, cəmərdliyə səsləyən fikirlər demək olar ki, hər boyda öz əksini tapır.

“Kitabi- Dədə Qorqud” dastanında qadın surətləri, xüsusilə ləyaqətləri ilə seçilir. Ağillı, namuslu, kişi qeyrətli qadınlarla bağlı motivlər əsərin çox maraqlı səhnələrini təşkil edir. Maraq doğuran məsələlərdən biri ondan ibarətdir ki, o dövrün şəraiti qadın və qızlardan igidlik, cəsarətlik, namus, qeyrət kimi dəyərlər tələb edirdi. Qızlar özlərinə həyat yoldaşı seçərkən cəsurluğunu, qorxmazlığını, igidini, oğlanlar da həyat yoldaşını seçərkən özlərinə ömür-gün yoldaşı, dar gündə onun köməyi ola biləcək, namusunu, şərəfini, ləyaqətini uca tuta biləcək xanımlar istəyirdilər.

Azərbaycan xalqının qədim əsatirlərində qadın ləyaqətinin təsvir edilməsi əbəss yerə olmamışdır. Azərbaycan qadınlarının məişət və mədəniyyətinin formalaşmasının ilkin mərhələsində qadınları yoldaşları ilə birgə döyüşlərdə onların şərəfinin qorunmasında öndə getdiklərini görürük. Bütün boylarda iştirak edən qadınlar bu qəbildəndir. Onlar oğuz qəhrəmanlarından geri qalmayan igidlərdir. Eyni zamanda namuslu, sədaqətli, böyük ürəkli, ləyaqətli ana kimi təsvir olunmuşlar. Dastanda təsvir olunan ən igid qadınlardan biri Qanturalın sevgilisi Sarıdonlu Selcan xatundur. Bu qız qılınca oynadan, at çapan, rəşadətli, namusu, ləyaqəti ilə seçilir. Qara donlu kafirlə onun döyüş səhnəsindən oxuyuruq: – “Selcan xanım at saldı, qırımın basdı, qaçanı qovmadı, “aman” deyəni öldürmədi”. Qazan xanın xanımı Burla xatun da seçilən qadınlardandır. “Qazan xanın oğlu Uruz bəyin dustaq olduğu” boyda ömür-gün yoldaşı Qazanın köməyinə birinci çatan Burla xatun olur. Qara aygırını çəkib minən, qılıcına qurşanan Burla xatun Tökür ilə Şöklü Məliyə qarşı igidliklə vuruşur. Qazan xanın ləyaqətini hər şeydən uca tutur. Qeyrət, namus, ləyaqət simvolları olan Buğac, Qazan xan, Qaraca Çoban, Dəli Domrul, Bamsı Beyrək, Qantural qadın igidlərimizdən Burla xatun, Banuçiçək, Selcan xatun ləyaqət simvollarıdır. Oğuzlarda ailənin şərəfini

qorumaq ailənin bütün üzvlərinin müqəddəs borcu, vəzifəsi hesab edilmişdir.[3, s.179] Dastan geniş oxucu auditoriyasını əsasən özünə çəkir. O pedaqoji ictimaiyyət tərəfindən dəyərləndirilən qiymətli əsərlərdəndir. Çünki ləyaqət insanın davranış və rəftarının cəmiyyət üzvləri tərəfindən bəyənilməsi və qiymətləndirilməsi ilə ölçülür. Əsil insan olmaq üçün ilk öncə insani ləyaqətini başa düşməli, görməli, mənəviyyatda ümumiyyəti əxlaqına doğru yüksəlməli, öz fəaliyyətini xalqın səadətinə yönəltməli, xeyirxah işlər görməyi bacarmalıdır. Azərbaycan xalqının milli xislətindən yaranan ləyaqət dastanının bütün boylarında özünü göstərməklə, formalaşan nəslin bu ruhda tərbiyə olunmasına stimül verə bilər.

Problemin aktuallığı ondan ibarətdir ki, müasir dövrdə milli-mənəvi dəyərlərin qorunması və gənclərə düzgün aşılınması cəmiyyətin prioritet məsələlərindəndir. Xüsusilə sosial şəbəkələrin təsirinin artdığı bir zamanda gənclərdə ləyaqət tərbiyəsinin

formalaşdırılması zəruri hesab olunur. Bu baxımdan, “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanında əks olunan ləyaqət anlayışının tədqiqi və təbliği mühüm elmi və praktik əhəmiyyət daşıyır.

Problemin elmi yeniliyi ondan ibarətdir ki, “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanında ləyaqət tərbiyəsinin sistemli şəkildə təhlilinə cəhd göstərilmişdir. Dastanda qadın və kişi obrazları üzərindən ləyaqət, sədaqət və şərəf anlayışlarının milli-tərbiyəvi kontekstdə izahı verilmişdir. Eyni zamanda, dastanın digər xalq dastanları ilə müqayisəli şəkildə öyrənilməsi məsələyə yeni yanaşma təqdim edir.

Problemin nəzəri və praktik əhəmiyyəti: Məqalədə dastan materialları əsasında ləyaqət tərbiyəsinin elmi-nəzəri əsasları izah edilir və bu sahədə mövcud boşluqların aradan qaldırılmasına töhfə verilir. Eyni zamanda, əldə edilən nəticələr təhsil və tərbiyə prosesində, xüsusilə gənc nəslin milli-mənəvi ruhda yetişdirilməsində praktiki olaraq tətbiq edilə bilər. Dastan obrazlarının tərbiyəvi imkanlarının üzə çıxarılması müasir pedaqoji fəaliyyət üçün dəyərli metodoloji material yaradır.

Ədəbiyyat

1. Abdulla, B.A. “Kitabi-Dədə Qorqud”un poetikası / B.A. Abdulla. – Bakı: Elm, –1999. –224s.
2. Abdullayev, B. Azərbaycan ədəbiyyatı inciləri / B. Abdullayev. – Bakı: Yazıçı, –1987. –569s.
3. Araslı, H. Kitabı-Dədə Qorqud / H. Araslı. – Bakı: Azərnəşr, –1962. –176s.
4. Azərbaycan dastanları I cild / –Bakı: Lider nəşriyyat, –2005. –392s.
5. Azərbaycan şifahi xalq ədəbiyyatına dair tədqiqlər / –Bakı: Səda, –2002. –198s.
6. Əliyev, İ.İ. Azərbaycan etnopedaqogikası / İ.İ. Əliyev – Bakı: Elm və təhsil, –2009. –264s.
7. Həşimov, Ə.Ş. Azərbaycan xalq pedaqogikasının bəzi məsələləri / Ə.Ş. Həşimov. – Bakı: Maarif, –1970. –255s.
8. Kamal Camalov “Milli əxlaq və ailə etikası” dərsləri haqqında Azərbaycan Respublikasının Təhsil İnstitutunun Elmi əsərləri, Azərbaycan, –Bakı: Mütərcim, Cild 88 №5-2021, –188s.
9. Kitabı-Dədə Qorqud / –Bakı: Yazıçı, –1988. –265s.
10. M.H. Təhmasib. Azərbaycan xalq dastanları / –Bakı: Elm, –1972. –397s.
11. Vəliyev, V.Ə. Azərbaycan folkloru / V.Ə. Vəliyev. – Bakı: Maarif, –1985. –414s.

Redaksiyaya daxil olub:16.06.2026.